

Список використаної літератури:

1. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 25. Ст. 191. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#n227>.
2. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-ІІІ. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 39. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
3. Кудерська Н. І. Нормативно-правове врегулювання здійснення музеєфікації в Україні // Митна справа (Науково-аналітичний журнал ОНЮА). 2012. №1, ч.2, кн.2. С.169-174.
4. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Офіційний веб-сайт. URL: <https://opishne-museum.gov.ua/>.
5. Національний музей народної архітектури та побуту України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.pyrohiv.com/>.
6. Віртуальний музей нематеріальної культурної спадщини України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://uccr.org.ua/nks/virtualnyj-muzej/>.
7. Ukraine WOW. Офіційний веб-сайт. URL: <https://ukrainewow.org/>.
8. Кудерська Н. І., Кудерська І. О. Нормативно-правове забезпечення здійснення музеєфікації об'єктів нематеріальної культурної спадщини в Україні. Suprematia Dreptului /Верховенство права: міжнародний науковий журнал, Молдова. 2017. №3. С.81-89. DOI: http://sd-vp.info/wp-content/uploads/2021/10/vp_2017_3-1.pdf.

Кучер Вікторія Юріївна

студентка І курсу факультету права, публічного управління і менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла
Коцюбинського

Науковий керівник: доктор філософії, старший викладач кафедри
фундаментальних і приватно-правових дисциплін Тимошенко Є.А.

**РИЗИКИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ**

Стрімкий розвиток цифрових технологій є однією з характерних ознак сучасного суспільства. Особливе місце серед них посідає штучний інтелект, який сьогодні активно використовується у сфері освіти, медицини, фінансів, державного управління та багатьох інших галузях. Завдяки здатності швидко

аналізувати великі обсяги інформації та автоматизувати різноманітні процеси, штучний інтелект відкриває нові можливості для розвитку суспільства. Водночас його впровадження породжує низку правових та етичних питань, пов'язаних із забезпеченням і захистом прав людини.

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Саме тому будь-які технології повинні використовуватися таким чином, щоб не порушувати права та свободи людини. Проте застосування систем штучного інтелекту не завжди гарантує дотримання цього принципу.

Одним із найбільш актуальних ризиків є порушення права на приватність та захист персональних даних. Для роботи більшості систем штучного інтелекту необхідний доступ до значної кількості інформації про користувачів. Такі дані можуть стосуватися особистого життя людини, її місця проживання, фінансового становища, стану здоров'я або поведінки в мережі Інтернет. За відсутності належного контролю виникає ризик незаконного збору, зберігання чи поширення персональних даних, що може призвести до порушення права на приватне життя [1; 2]. Важливе значення у цьому контексті має Закон України «Про захист персональних даних», який визначає основні засади обробки та захисту такої інформації [3].

Ще однією проблемою є можливість дискримінації під час використання алгоритмів штучного інтелекту. Більшість таких систем навчається на основі вже наявних даних. Якщо ці дані містять помилки або упередження, алгоритм може відтворювати їх у процесі прийняття рішень. Наслідком цього може стати нерівне ставлення до окремих осіб під час працевлаштування, надання кредитів, страхових послуг або доступу до певних соціальних програм. Подібні ситуації суперечать принципу рівності всіх людей перед законом і можуть створювати загрозу порушення прав людини.

Окремої уваги заслуговує проблема прозорості роботи систем штучного інтелекту. У багатьох випадках користувачі не мають можливості зрозуміти, яким чином алгоритм дійшов певного висновку або прийняв конкретне рішення. Відсутність прозорості ускладнює можливість оскарження таких рішень та захисту порушених прав. Особливо важливим це питання є у випадках використання штучного інтелекту органами державної влади або правоохоронними органами.

Серйозним викликом також є поширення неправдивої інформації за допомогою сучасних технологій штучного інтелекту. Сьогодні за допомогою

спеціальних програм можна створювати тексти, фотографії, аудіо- та відеоматеріали, які майже неможливо відрізнити від справжніх. Такі технології можуть використовуватися для маніпулювання громадською думкою, введення людей в оману та завдання шкоди репутації окремих осіб. Особливу небезпеку становлять діпфейки, які останніми роками набули значного поширення.

Важливим напрямом використання штучного інтелекту є правоохоронна та судова діяльність. Автоматизовані системи можуть допомагати в аналізі великої кількості інформації та сприяти більш ефективній роботі відповідних органів. Однак остаточні рішення, які впливають на права та свободи людини, повинні прийматися людиною. На мою думку, штучний інтелект має бути інструментом допомоги, а не повноцінною заміною людського рішення, особливо у сферах, де йдеться про реалізацію та захист прав людини.

У зв'язку зі стрімким розвитком новітніх технологій багато держав приділяють значну увагу питанням правового регулювання штучного інтелекту. В Україні також здійснюються кроки у цьому напрямі. Зокрема, Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні визначає основні напрями державної політики щодо впровадження та використання таких технологій [4].

На мою думку, подальший розвиток штучного інтелекту повинен супроводжуватися вдосконаленням законодавства у сфері захисту персональних даних, цифрової безпеки та відповідальності за використання автоматизованих систем. Важливо забезпечити належний баланс між розвитком інновацій та гарантуванням прав людини, оскільки технологічний прогрес не повинен створювати загрозу основоположним правам і свободам.

Отже, використання штучного інтелекту відкриває значні можливості для розвитку суспільства, проте одночасно створює нові виклики у сфері захисту прав людини. Серед основних ризиків можна виділити порушення права на приватність, дискримінацію, непрозорість алгоритмів та поширення дезінформації. Саме тому формування ефективного механізму правового регулювання використання штучного інтелекту є важливою умовою забезпечення прав і свобод людини в сучасному цифровому суспільстві.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 14.06.2026).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 14.06.2026).

3. Про захист персональних даних : Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 14.06.2026).

4. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text> (дата звернення: 14.06.2026).

Ломінська Анна Андріївна

Студентка 1-го курсу спеціальності D8 «Право»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: доктор філософії, старший викладач кафедри
фундаментальних і приватно-правових дисциплін Тимошенко Є. А.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА ОРГАНІВ СУДУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Сучасний розвиток інформаційних технологій суттєво впливає на функціонування держави та її інституцій. Одним із ключових напрямів модернізації державного сектору є цифрова трансформація, яка передбачає впровадження цифрових технологій у процеси публічного управління, діяльність правоохоронних органів та судової системи. Особливого значення набуває використання технологій штучного інтелекту (ШІ), які здатні підвищити ефективність управлінських процесів, прискорити обробку інформації та сприяти прийняттю обґрунтованих рішень [1].

В Україні розвиток штучного інтелекту визначено одним із пріоритетних напрямів державної політики. Відповідно до Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої Кабінетом Міністрів України, впровадження технологій ШІ має сприяти цифровій трансформації державного управління, розвитку електронних сервісів та підвищенню якості надання адміністративних послуг [1].

У сфері публічного управління цифровізація забезпечує спрощення взаємодії громадян із державою, автоматизацію адміністративних процедур та підвищення прозорості діяльності органів влади. Успішним прикладом є розвиток цифрових